

PRAWO SZTUCZNEJ INTELIGENCJI I NOWYCH TECHNOLOGII 2

redakcja naukowa

Bogdan Fischer, Adam Pązik, Marek Świerczyński

Iga Bałos, Magdalena Dziedzic, Paweł Fajgielski, Bogdan Fischer
Kinga Flaga-Gieruszyńska, Jacek Gołaczyński, Marcin Górski, Marlena Jankowska
Katarzyna Jasińska, Remigijus Jokubauskas, Rafał Józwiak, Łukasz Kielbus
Stergios Kofinis, Karina Kunc-Urbańczyk, Luigi Lai, Klaudia Maciejewska
Łukasz Osowicki, Mirosław Pawełczyk, Adam Pązik, Zbigniew Pinkalski
Agnieszka Piskorz-Ryń, Marlena Sakowska-Baryła, Dariusz Szostek
Marek Świerczyński, Mariola Więckowska, Zbigniew Więckowski

PRAWO SZTUCZNEJ INTELIGENCJI I NOWYCH TECHNOLOGII 2

redakcja naukowa
Bogdan Fischer, Adam Pązik, Marek Świerczyński

Iga Bałos, Magdalena Dziedzic, Paweł Fajgielski, Bogdan Fischer
Kinga Flaga-Gieruszyńska, Jacek Gołaczyński, Marcin Górski, Marlena Jankowska
Katarzyna Jasińska, Remigijus Jokubauskas, Rafał Józwiak, Łukasz Kielbus
Stergios Kofinis, Karina Kunc-Urbańczyk, Luigi Lai, Klaudia Maciejewska
Łukasz Osowicki, Mirosław Pawełczyk, Adam Pązik, Zbigniew Pinkalski
Agnieszka Piskorz-Ryń, Marlena Sakowska-Baryła, Dariusz Szostek
Marek Świerczyński, Mariola Więckowska, Zbigniew Więckowski

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 września 2022 r.

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez :

- Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
- Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy

Recenzent

Dr hab. Joanna Wyporska-Frankiewicz, prof. UŁ

Wydawca

Joanna Dzwonnik

Redaktor prowadzący

Katarzyna Gierłowska

Opracowanie redakcyjne

Agata Czuj

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawoLubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2022

ISBN 978-83-8328-124-7

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluger.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów 9

Wprowadzenie 11

Część I

INFORMATYZACJA POSTĘPOWAŃ SĄDOWYCH – PERSPEKTYWA POLSKA I INNYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH

Jacek Gołaczyński

Informatyzacja postępowania cywilnego w Polsce.

Wnioski *de lege lata* 15

Katarzyna Jasińska

**E-rozprawa w postępowaniu cywilnym a możliwość
obrony swych praw w kontekście problemów**

z jej przeprowadzeniem 47

Marek Świerczyński, Zbigniew Więckowski

**Wykorzystanie nowych technologii w ukraińskich
postępowaniach sądowych w związku z wojną – perspektywa**

Rady Europy 63

Luigi Lai

When and how artificial intelligence can help the court's

day-to-day work 81

Stergios Kofinis

AI in the field of international protection 91

Remigijus Jokubauskas

The use of electronic evidence in civil proceedings and AI ... 110

Część II

NOWE TECHNOLOGIE W PRAWIE PUBLICZNYM I OCHRONIE DANYCH OSOBOWYCH

Dariusz Szostek

**To nie takie proste. System odpowiedzialności za algorytmy,
w tym AI, z perspektywy prawa unijnego 123**

Paweł Fajgielski

**Naruszenie ochrony danych osobowych – wybrane
zagadnienia prawne 135**

Agnieszka Piskorz-Ryń

**Wywiad sygnałowy jako wyzwanie dla administracji
publicznej i prawa administracyjnego 148**

Marcin Górski

**Ślapstickowość niektórych form ekspresji jako cecha
deficycyjna a wolność wypowiedzi 166**

Bogdan Fischer

**Prawne uwarunkowania wykorzystania danych
nieosobowych przez sztuczną inteligencję – zagadnienia
podstawowe 180**

Część III

ZAGADNIENIA PRAWNE ZWIĄZANE ZE SZTUCZNĄ INTELIGENCJĄ A ETYKA I INNE NAUKI

Kinga Flaga-Gieruszyńska

**Sztuczna inteligencja w leczeniu psychiatrycznym – wybrane
problemy 199**

<i>Marlena Jankowska, Mirosław Pawełczyk, Marlena Sakowska-Baryła</i> Sztuczna inteligencja i wybrane aspekty cyfrowej transformacji w systemie medycznym	218
<i>Mariola Więckowska</i> Artificial intelligence, machine learning, deep learning, etyka i RODO – jak to wszystko połączyć?	238
<i>Klaudia Maciejewska</i> Etyczne aspekty związane z wykorzystaniem AI jako narzędzia stanowiącego wsparcie usług cyfrowych dla wymiaru sprawiedliwości	263
<i>Rafał Józwiak, Łukasz Kielbus, Łukasz Osowicki</i> Splotowe sieci neuronowe w diagnostyce chorób ocznych – wybrane przykłady i zastosowania	279
Część IV	
OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ, PRAWO CYWILNE I GOSPODARCZE JAKO POLE ZASTOSOWANIA DLA NOWYCH TECHNOLOGII I SZTUCZNEJ INTELIGENCJI	
<i>Zbigniew Pinkalski</i> Sądowe dochodzenie roszczeń związanych z działaniami sztucznej inteligencji – problem dla sądownictwa czy problem legislacyjny?	293
<i>Karina Kunc-Urbańczyk</i> Zwalczać czy zalegalizować? O naruszeniach prawa autorskiego w mediach społecznościowych	305
<i>Iga Bałos</i> Sztuczna inteligencja jako narzędzie w urzędzie patentowym i jako wynalazca: czy to koniec prawa patentowego takiego, jakim je znamy?	328

Magdalena Dzedzic

Zastosowanie sztucznej inteligencji na rynkach finansowych w kontekście proponowanych zmian regulacyjno-prawnych 347

Adam Pązik

„Ślepy pozew i krótkowzroczny ustawodawca”. Uwagi na marginesie projektu ustawy o wolności słowa w Internecie 367

Bibliografia 399

WPROWADZENIE

Mamy zaszczyt oddać do Państwa rąk drugą edycję monografii *Prawo sztucznej inteligencji i nowych technologii*. Stanowi ona kontynuację opracowania wydanego (również nakładem wydawnictwa Wolters Kluwer Polska) w 2021 r. Podobnie jak to miało miejsce w przypadku pierwszej części, niniejsza publikacja stanowi pokłosie konferencji „Nowe technologie i sztuczna inteligencja. Aspekty prawne i praktyczne ekosystemu zaufania”, która jest organizowana cyklicznie przez Zespół Badawczy „Prawa Informacyjnego, Mediów i Własności Intelektualnej w Nowych Technologiach” Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Katedrę Prawa Cywilnego i Prawa Prywatnego Międzynarodowego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Ośrodek Przetwarzania Informacji Państwowego Instytut Badawczy oraz Akademię Prawa Nowych Technologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Prezentowana Państwu monografia została przygotowana przez uczestników III edycji tego cyklu, zorganizowanej w formie zdalnej w dniach 22 i 23 października 2021 r., pod patronatem Urzędu Patentowego RP, Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie, Centrum Projektów Polska Cyfrowa oraz Naukowego Centrum Prawno-Informatycznego, czasopisma „International Review of Law, Computers & Technology”, a także wydawnictwa Wolters Kluwer Polska. Cechą wyróżniającą ostatnią edycję konferencji był udział zagranicznych gości – ekspertów Rady Europy w dziedzinie informatyzacji postępowań sądowych, pochodzących z Austrii, Czech, Francji, Grecji, Litwy i Niemiec. Goście ci przedstawili w niezwykle ciekawy sposób postępy w informatyzacji postępowań sądowych w ich krajach, które mogą stanowić inspirację dla wprowadzania zmian w polskim systemie prawnym.

Ten aspekt międzynarodowego charakteru konferencji o nowych technologiach i sztucznej inteligencji zaowocował trzema rozdziałami w języku angielskim, które dotyczą wzmiankowanych wyżej problemów informatyzacji postępowania sądowych.

Podobnie jak w przypadku książki wydanej w 2021 r., niewątpliwym walorem niniejszego opracowania jest zróżnicowanie tematyczne. Znajdują się w nim wypowiedzi dotyczące zarówno zagadnień materialnoprawnych, jak i procesowych, z dziedziny prawa administracyjnego, cywilnego i międzynarodowego. Znakomitym uzupełnieniem tej tematyki są rozdziały dotyczące zagadnień z pogranicza prawa i etyki, jak również te odnoszące się do innych nauk, w szczególności medycyny, na którą akcent został postawiony w tym roku.

Redaktorzy opracowania liczą na to, że wydanie to, podobnie jak zeszłoroczne, zostanie życzliwie przyjęte przez Czytelników, a cykl dotyczący problematyki prawnej sztucznej inteligencji i nowych technologii będzie kontynuowany. Życzymy Państwu udanej lektury!

dr hab. Bogdan Fischer, prof. UP
dr hab. Marek Świerczyński, prof. UKSW
dr Adam Pązik

Adam Pązik

„ŚLEPY POZEW I KRÓTKOWZROCZNY USTAWODAWCA”. UWAGI NA MARGINESIE PROJEKTU USTAWY O WOLNOŚCI SŁOWA W INTERNECIE

Abstrakt: Przedmiotem opracowania jest omówienie zasadności wprowadzenia do polskiego porządku prawnego instytucji pozwu przeciwko osobie o nieustalonej tożsamości. Wstępem do tej analizy jest krótka charakterystyka rozwiązania przyjętego w systemie prawnym USA, czyli tzw. *John Doe lawsuit*. Następnie omówione zostały obecne trudności praktyczne związane z wytoczeniem powództwa o ochronę dóbr osobistych przeciwko anonimowym użytkownikom sieci internetowej oraz argumenty zwolenników wprowadzenia do polskiego systemu prawnego instytucji zbliżonej do tej funkcjonującej w Stanach Zjednoczonych. W celu wszechstronnej oceny omawianego problemu zostały przedstawione także kontrargumenty wobec tego pomysłu. Główną część artykułu stanowi analiza norm projektowanej ustawy o ochronie wolności słowa w internetowych serwisach społecznościowych, przewidujących wprowadzenie do procedury cywilnej postępowania przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości. Artykuł kończą wnioski dotyczące zasadności ustanawiania tej instytucji, jak również obejmujące ocenę poszczególnych rozwiązań zawartych w projekcie przygotowanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Słowa kluczowe: „ślepy pozew“, ochrona dóbr osobistych, postępowanie cywilne, nieustalona tożsamość, pozwany

1. Wprowadzenie

Temida, powszechnie uznawana za symbol wymiaru sprawiedliwości, jest często przedstawiana pod postacią kobiety z zasłoniętymi przepaską oczami. Temida nie widzi, w czyjej sprawie orzeka, co ma gwarantować, że będzie bezstronna i obiektywna. W ostatnich latach prowadzone były poważne dyskusje na temat wprowadzenia do polskiego systemu prawnego instytucji „ślepego” pozwu, tj. powództwa wytoczonego przeciwko osobie, której dane osobowe nie są znane powodowi. O ile jednak symbolika „niewidzącej” Temidy wydaje się bardzo czytelna i posiada określony sens, o tyle w przypadku wymienionej instytucji posługiwanie się przymiotnikiem „ślepy” może budzić większe wątpliwości. Określenie „ślepe” (czy też „składane na oślepie”) byłoby zapewne bardziej adekwatne do powództw wytaczanych przeciwko osobom o znanej tożsamości, ale bez zastanowienia co do ich merytorycznej zasadności. Analogia do narządu wzroku byłaby być może uzasadniona, ale nie w odniesieniu do samej instytucji pozwu składanego wobec podmiotu o nieustalonej tożsamości, lecz do ustawodawcy, który – przygotowując projekt ustawy mającej wprowadzić tę instytucję do polskiego porządku prawnego (nawet jej poprawioną wersję) – nie wykazał się jakąś szczególną dalekowzrocznością.

Niniejsze opracowanie poświęcone zostało dwóm głównym problemom badawczym. Pierwszym z nich jest ocena zasadności wprowadzenia do polskiego systemu prawnego powództwa przeciwko osobie o nieustalonej tożsamości. Drugim jest analiza wybranych przepisów proponowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości w projekcie ustawy o ochronie wolności słowa w internetowych serwisach społecznościowych¹ (w dalszej części poniższego tekstu

¹ Projekt ten jest dostępny na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji: <https://legislacja.gov.pl/projekt/12351757/katalog/12819479#12819479> (dostęp: 30.08.2022 r.). Ilekroć w poniższym tekście jest mowa o projekcie oraz uzasadnieniu projektowanej ustawy, odnosi się to do ich ostatniej wersji, opatrzonej datą 3.01.2022 r. Miejsca, w których przedmiotem była wcześniejsza wersja projektu lub uzasadnienia, zostały wyraźnie wskazane.

będzie on określany jako „projekt”). Pomocnicze pytania badawcze są następujące:

- a. Jakie jest uzasadnienie funkcjonowania w systemie prawnym Stanów Zjednoczonych instytucji „John (Jane) Doe lawsuit” i jakie są wymogi skutecznego złożenia tego rodzaju wniosku?
- b. Czy istnieje uzasadnienie dla wprowadzenia powództwa przeciwko osobie o nieustalonej tożsamości do polskiego systemu prawnego?
- c. Czy projekt prezentuje rozwiązanie, które jest skutecznym narzędziem walki z anonimowymi naruszeniami dóbr osobistych w Internecie?

Powyższe zagadnienia będą rozwijane w poszczególnych punktach niniejszego artykułu.

Przed podjęciem rozważań merytorycznych należy odpowiedzieć na pytanie, czy istnieje racjonalne uzasadnienie dla poddania analizie projektu ustawy znajdującego się na relatywnie wczesnym etapie legislacyjnym, co do którego nie można mieć pewności, czy i w jakim kształcie uzyska on moc obowiązującą. Na tak postawione pytanie należy udzielić odpowiedzi twierdzącej, bowiem uwaga poświęcona określonym rozwiązaniom na etapie ich projektowania może skutkować tym, że ustawodawca teraz lub w przyszłości od tych pomysłów odstąpi bądź gruntownie je zmodyfikuje.

Poniższy tekst nie aspiruje do rangi kompleksowej analizy instytucji w postaci powództwa przeciwko osobie o nieustalonej tożsamości, jest to jedynie zarys dokonywany na bazie ogólnie dostępnego projektu regulacji tego narzędzia. Rozważania te będą mogły zostać uzupełnione, jeśli powyższa instytucja zostanie faktycznie wprowadzona do kodeksu postępowania cywilnego, na tle konkretnych, obowiązujących przepisów.

Jest to jedna z nielicznych na polskim rynku publikacji dotyczących nowych technologii i sztucznej inteligencji poruszających zarówno prywatnoprawne, jak i publicznoprawne aspekty tych zagadnień. Opracowanie jest kontynuacją wydanej w 2021 r. pozycji pt. *Prawo sztucznej inteligencji i nowych technologii*.

Myślą przewodnią książki jest konieczność stworzenia mechanizmów gwarantujących ochronę praw jednostek w kontekście działania nowych technologii i sztucznej inteligencji, tak aby powstał swego rodzaju ekosystem zaufania do nowych technologii.

Zagadnienia opisane w publikacji omówiono z punktu widzenia ochrony praw własności intelektualnej, ochrony danych osobowych czy przepisów proceduralnych, a także nauk pozaprawnych takich jak etyka, psychologia, psychiatria, neurologia czy medycyna. Niezwykle istotne znaczenie mają też rozważania dotyczące informatyzacji postępowań sądowych w różnych krajach europejskich (Ukrainie, Litwie, Grecji) przygotowane przez autorów zagranicznych, które mogą stanowić inspirację dla wprowadzania zmian w polskim systemie prawnym.

Autorami są wybitni specjaliści – teoretycy oraz praktycy: adwokaci, radcowie prawni, sędziowie, eksperci Rady Europy – od wielu lat zajmujący się problematyką nowych technologii i sztucznej inteligencji, gwarantujący wysoki poziom naukowy i praktyczny opracowania.

Książka przeznaczona jest dla prawników praktyków – adwokatów, radców prawnych, sędziów, prokuratorów, jak również pracowników administracji rządowej i samorządowej, inspektorów ochrony danych osobowych, przedsiębiorców z branży IT oraz przedstawicieli wielu dyscyplin naukowych.

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

